

28

I/2020

МУЗИКОЛОГИЈА
USICOLOGY

Руско-српске
културне везе
у огледалу
музике

Russian-Serbian
Cultural Relations
Reflected
in Music

Гост уредник ВЕСНА САРА ПЕНО
Guest Editor VESNA SARA PENO

Часопис **МУЗИКОЛОШКОГ ИНСТИТУТА САНУ**
Journal of **THE INSTITUTE OF MUSICOLOGY SASA**

МУЗИКОЛОГИЈА
Часопис Музиколошког института САНУ
MUSICOLOGY
Journal of the Institute of Musicology SASA

~
28 (I/2020)
~

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК / EDITOR-IN-CHIEF
Александар Васић / Aleksandar Vasić

РЕДАКЦИЈА / EDITORIAL BOARD
Ивана Васић, Јелена Јовановић, Данка Лајић Михајловић, Ивана Медић, Биљана Милановић,
Весна Пено, Катарина Томашевић /
Ivana Vesić, Jelena Jovanović, Danka Lajić Mihajlović, Ivana Medić, Biljana Milanović, Vesna Peno,
Katarina Tomašević

СЕКРЕТАР РЕДАКЦИЈЕ / EDITORIAL ASSISTANT
Милош Браловић / Miloš Bralović

МЕЂУНАРОДНИ УРЕЂИВАЧКИ САВЕТ / INTERNATIONAL EDITORIAL COUNCIL
Светислав Божић (САНУ), Џим Семсон (Лондон), Алберт ван дер Схоут (Амстердам), Јармила
Габријелова (Праг), Разија Султанова (Лондон), Денис Колинс (Квинсленд), Сванибор Петан
(Љубљана), Здравко Блажековић (Њујорк), Дејв Вилсон (Велингтон), Данијела Ш. Берд (Кардиф) /
Svetislav Božić (SASA), Jim Samson (London), Albert van der Schoot (Amsterdam),
Jarmila Gabrijelova (Prague), Razia Sultanova (London), Denis Collins (Queensland), Svanibor Pettan
(Ljubljana), Zdravko Blažeković (New York), Dave Wilson (Wellington), Danijela Š. Beard (Cardiff)

Музикологија је рецензирани научни часопис у издању Музиколошког института САНУ. Посвећен је проучавању музике као естетског, културног, историјског и друштвеног феномена и примарно усмерен на музиколошка и етномузиколошка истраживања. Редакција такође прихвата интердисциплинарне радове у чијем је фокусу музика. Часопис излази два пута годишње. Упутства за ауторе се могу преузети овде: <http://www.doiserbia.nb.rs/journal.aspx?issn=1450-9814&pg=instructionsforauthors>

Musicology is a peer-reviewed journal published by the Institute of Musicology SASA (Belgrade). It is dedicated to the research of music as an aesthetic, cultural, historical and social phenomenon and primarily focused on musicological and ethnomusicological research. Editorial board also welcomes music-centred interdisciplinary research. The journal is published semiannually. Instructions for authors can be found on the following address: <http://www.doiserbia.nb.rs/journal.aspx?issn=1450-9814&pg=instructionsforauthors>

ISSN 1450-9814
eISSN 2406-0976
UDK 78(05)

БЕОГРАД 2020.
BELGRADE 2020

Одрицање од одговорности / Disclaimer

Садржај објављених текстова одражава искључиво ставове њихових аутора. Уредник и редакција не носе одговорност за тачност изнетих података. Електронске адресе и линкови тачни су у тренутку објављивања ове свеске. Уредник и редакција не одговарају за трајност, тачност и прикладност линкованог садржаја. /

The content of published articles reflects only the individual authors' opinions, and not those of the editor and the editorial board. Responsibility for the information and views expressed in the articles therein lies entirely with the author(s). Electronic addresses and links are correct at the moment of the publication of this volume. The editor and the editorial board are not responsible for the persistence or accuracy of urls for external or third-party websites referred, and do not guarantee that any content on such websites is, or will remain, accurate and appropriate.

ПРЕВОДИОЦИ / TRANSLATORS

Ивана Медић, Марија Голубовић, Милош Браловић, Александар Васић / Ivana Medić, Marija Golubović, Miloš Bralović, Aleksandar Vasić

ЛЕКТОР ЗА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК / ENGLISH-LANGUAGE EDITING

Ивана Медић / Ivana Medić

ЛЕКТОРИ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК / SERBIAN-LANGUAGE EDITING

Мирјана Нешић, Александар Васић / Mirjana Nešić, Aleksandar Vasić

КОРЕКТУРА / PROOFREADING

Милош Браловић / Miloš Bralović

ДИЗАЈН И ТЕХНИЧКА ОБРАДА / DESIGN & PREPRESS

Студио Omnibooks, Београд / Studio Omnibooks, Belgrade

ШТАМПА / PRINTED BY

Скрипта Интернационал, Београд / Scripta Internacional, Belgrade

Часопис је индексиран на <http://doiserbia.nb.rs/>, <http://www.komunikacija.org.rs> и у међународној бази ProQuest. /

The journal is indexed in <http://doiserbia.nb.rs/>, <http://www.komunikacija.org.rs> and in the international database ProQuest.

Издавање ове публикације подржало је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије /

The publication of this volume was supported by the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia

САДРЖАЈ / CONTENTS

РЕЧ УРЕДНИКА / EDITOR'S FOREWORD

11–14

ТЕМА БРОЈА / THE MAIN THEME
РУСКО-СРПСКЕ КУЛТУРНЕ ВЕЗЕ У ОГЛЕДАЛУ
МУЗИКЕ / RUSSIAN-SERBIAN CULTURAL RELATIONS
REFLECTED IN MUSIC

Госћи уредник **ВЕСНА САРА ПЕНО** / Guest Editor **VESNA SARA PENO**

Vesna Sara Peno

HOW MUCH WE DO (NOT) KNOW ABOUT RUSSIAN-SERBIAN
CHANTING CONNECTIONS

Весна Сара Пено

КОЛИКО (НЕ) ЗНАМО О РУСКО-СРПСКИМ ПОЈАЧКИМ ВЕЗАМА
17–32

Tatjana Subotin-Golubović

A RUSSIAN TRIODON STICHERARION FROM THE LATE 12TH CENTURY
– MS HILANDAR 307

Татјана Суботин-Голубовић

РУСКИ ТРИОДНИ СТИХИРАР С КРАЈА XII ВЕКА
– РУКОПИС ХИЛАНДАР 307
33–46

Natal'ia Viktorovna Mosiagina

CHANTS IN HONOUR OF THE GREAT MARTYR PRINCE LAZAR OF SERBIA
IN THE OLD RUSSIAN NOTATED MANUSCRIPTS

Наталья Викторовна Мосягина

ПЕСНОПЕНИЯ В ЧЕСТЬ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА КНЯЗЯ ЛАЗАРЯ СЕРЬСКОГО В
ДРЕВНЕРУССКИХ НОТИРОВАННЫХ РУКОПИСЯХ
47–60

Natal'ia Vasil'evna Ramazanova

SERVICES TO RUSSIAN AND SERBIAN SAINTS IN THE CONTEXT OF THE
ANNUAL CIRCLE OF CHURCH SINGING OF THE 16TH–17TH CENTURIES

Наталья Васильевна Рамазанова

СЛУЖБЫ РУССКИМ И СЕРБСКИМ СВЯТЫМ В КОНТЕКСТЕ ГОДОВОГО
КРУГА ЦЕРКОВНОГО ПЕНИЯ XVI–XVII ВЕКОВ

61–77

Vladimir Simić

POLITICS, ORTHODOXY AND ARTS: SERBIAN-RUSSIAN CULTURAL
RELATIONS IN THE 18TH CENTURY

Владимир Симић

ПОЛИТИКА, ПРАВОСЛАВЉЕ И УМЕТНОСТ: СРПСКО-РУСКЕ КУЛТУРНЕ ВЕЗЕ
У XVIII ВЕКУ

79–98

Jelena Mežinski Milovanović

A CONTRIBUTION TO RESEARCHING RUSSIAN-SERBIAN CONNECTIONS
IN SACRAL AND COURT PAINTING AND ARCHITECTURE THROUGH THE
OPERA OF RUSSIAN EMIGRANTS IN SERBIA BETWEEN THE WORLD WARS:

EXAMPLES OF ADOPTING RUSSIAN MODELS

Јелена Межински Миловановић

ПРИЛОГ ИСТРАЖИВАЊУ РУСКО-СРПСКИХ ВЕЗА У ЦРКВЕНОМ И
ДВОРСКОМ СЛИКАРСТВУ И ГРАДИТЕЉСТВУ КРОЗ ОПУСЕ РУСКИХ
ЕМИГРАНАТА У СРБИЈИ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА: ПРИМЕРИ
ПРЕУЗИМАЊА РУСКИХ МОДЕЛА

99–124

Marija Golubović

„A RUSSIAN CHOIR THAT RUSSIA HAD NEVER HEARD BEFORE“:
THE DON COSSAK CHOIR SERGE JAROFF ON THE CONCERT STAGE IN THE
INTERWAR BELGRADE

Марија Голубовић

„РУСКИ ХОР КОЈИ РУСИЈА НИЈЕ ЧУЛА“:

ХОР ДОНСКИХ КОЗАКА СЕРГЕЈА ЖАРОВА НА КОНЦЕРТНОЈ СЦЕНИ
МЕЂУРАТНОГ БЕОГРАДА

125–145

VARIA

Žarko Cvejić

WILLIAM BYRD AND THE LIMITS OF FORMAL MUSIC ANALYSIS

Жарко Цвејић

ВИЛИЈАМ БЕРД И ГРАНИЦЕ ФОРМАЛНЕ МУЗИЧКЕ АНАЛИЗЕ

149–158

Senka Belić

ON THE CONNECTION OF MUSICAL RHETORICAL STRATEGIES AND
MARIAN TOPIC/TOPOS IN RENAISSANCE MOTETS

Сенка Белић

О ВЕЗИ МУЗИЧКО РЕТОРИЧКИХ СТРАТЕГИЈА И МАРИЈАНСКОГ ТОПОСА У
РЕНЕСАНШНИМ МОТЕТИМА

159–171

Ewa Schreiber

„TOTE ABER LEBEN LÄNGER“.

THE SECOND VIENNESE SCHOOL AND ITS PLACE IN THE REFLECTIONS OF
SELECTED COMPOSERS FROM THE SECOND HALF OF THE 20TH CENTURY
(HARVEY, LIGETI, LUTOSŁAWSKI, LACHENMANN)

Ева Шрајбер

„TOTE ABER LEBEN LÄNGER“.

ДРУГА БЕЧКА ШКОЛА И ЊЕНО МЕСТО У ПРОМИШЉАЊИМА ОДАБРАНИХ
КОМПОЗИТОРА ДРУГЕ ПОЛОВИНЕ XX ВЕКА (ХАРВИ, ЛИГЕТИ,
ЛУТОСЛАВСКИ, ЛАХЕНМАН)

173–204

Dragan Latinčić

CENTRAL ROTATION OF REGULAR (AND IRREGULAR) MUSICAL POLIGONS

Драган Лајинчић

ЦЕНТРАЛНА РОТАЦИЈА ПРАВИЛНИХ (И НЕПРАВИЛНИХ) МУЗИЧКИХ
ПОЛИГОНА

205–234

Maja Radivojević

VLACH VOCAL TRADITIONAL MUSIC FROM THE REGION OF HOMOLJE IN
THE LEGACY OF OLIVERA MLADENOVIĆ

Маја Рагивојевић

ТРАДИЦИОНАЛНА ВОКАЛНА МУЗИКА ВЛАХА У ХОМОЉУ У
ЗАОСТАВШТИНИ ОЛИВЕРЕ МЛАДЕНОВИЋ
235–256

**НАУЧНА КРИТИКА И ПОЛЕМИКА
/ SCIENTIFIC REVIEWS AND POLEMICS**

Соња Цвејковић

ИВАНА ВЕСИЋ, ВЕСНА ПЕНО, ИЗМЕЂУ УМЕТНОСТИ И ЖИВОТА.
О ДЕЛАТНОСТИ УДРУЖЕЊА МУЗИЧАРА У КРАЉЕВИНИ СХС/
ЈУГОСЛАВИЈИ. БЕОГРАД, МУЗИКОЛОШКИ ИНСТИТУТ САНУ, 2017.
ISBN: 978-86-80639-35-2
259–261

Весна Сара Пено

ИВАНА ВЕСИЋ, КОНСТРУИСАЊЕ СРПСКЕ МУЗИЧКЕ ТРАДИЦИЈЕ У
ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА, БЕОГРАД, МУЗИКОЛОШКИ
ИНСТИТУТ САНУ, 2018.
ISBN 978-86-80639-36-9
263–269

Мирјана Закић

ДАНКА ЛАЈИЋ МИХАЈЛОВИЋ И ЈЕЛЕНА ЈОВАНОВИЋ (УР.), КОСОВО И
МЕТОХИЈА: МУЗИЧКА СЛИКА МУЛТИКУЛТУРАЛНОСТИ 50-ИХ И 60-ИХ
ГОДИНА XX ВЕКА, БЕОГРАД, МУЗИКОЛОШКИ ИНСТИТУТ САНУ, 2018. /
DANKA LAJIĆ MIHAJLOVIĆ AND JELENA JOVANOVIĆ (EDS.), KOSOVO AND
METONIJA: A MUSICAL IMAGE OF MULTICULTURALISM IN THE 1950S AND
1960S, BELGRADE, INSTITUTE OF MUSICOLOGY SASA, 2018.
ISBN 978-86-80639-47-5
271–275

Сања Ранковић

МАРИЈА ДУМНИЋ ВИЛОТИЈЕВИЋ, ЗВУЦИ НОСТАЛГИЈЕ: ИСТОРИЈА
СТАРОГРАДСКЕ МУЗИКЕ У СРБИЈИ, БЕОГРАД, ЧИГОЈА ШТАМПА,
МУЗИКОЛОШКИ ИНСТИТУТ САНУ, 2019.
ISBN 978-86-531-0502-0
277–280

Ivan Moody

POLINA TAMBAKAKI, PANOS VLAGOPOULOS, KATERINA LEVIDOU
AND RODERICK BEATON (EDS.), MUSIC, LANGUAGE AND IDENTITY IN
GREECE. DEFINING A NATIONAL ART MUSIC IN THE NINETEENTH AND
TWENTIETH CENTURIES, LONDON AND NEW YORK, ROUTLEDGE, 2020,
ISBN 978-1-138-28002-1
281–283

IN MEMORIAM

Бојана Радовановић

БЕСНА МИКИЋ (БЕОГРАД, 30. МАЈ 1967 – БЕОГРАД, 30. ОКТОБАР 2019)
287–290

ИВАНА ВЕСИЋ, ВЕСНА ПЕНО

ИЗМЕЂУ УМЕТНОСТИ И ЖИВОТА.

О ДЕЛАТНОСТИ УДРУЖЕЊА МУЗИЧАРА У КРАЉЕВИНИ СХС/ ЈУГОСЛАВИЈИ

Београд: Музиколошки институт САНУ, 2017.

ISBN: 978-86-80639-35-2

У студији *Између уметности и живота. О делатности удружења музичара у Краљевини СХС/Југославији* музиколошкиње др Ивана Весић и др Весна Пено проблематизују и критички анализирају до сада недовољно истражени феномен настанка, различите аспекте деловања и значај удружења музичара у Краљевини СХС/Југославији. Вишегодишње истраживање засновано на увиду у опсежну архивску грађу и бројне примарне изворе и секундарну литературу, резултирало је монографијом која доноси обиље материјала и чињеница, до сада недовољно познатих научној и широј јавности.

Осим предговора, у којем су ауторке назначиле сложеност истраживања, публикација написана стручним и истовремено разумљивим језиком, садржи пет поглавља, Прилог (списак челника Савеза музичара у Краљевини СХС/Југославији и Подсавеза Београд, Загреб и Љубљана од фебруара 1924. до априла 1941) и избор из литературе (архивски и дигитални извори, штампа и периодика, чланци, студије, зборници и дисертације).

Опредељујући се за проучавање једне недовољно истражене области која несумњиво представља важан сегмент у стварању потпуније слике и разумевању специфичности музичког и културног простора Краљевине СХС/Југославије између два светска рата, ауторке су у садржај студије осим чињеничног фонда који обogaћује досадашња скромна сазнања о начинима организовања, друштвеног умрежавања и модалитетима деловања удружења музичара, укључиле и шире, начелно сагледавање одабране проблематике у дијахронијски осмишљеној перспективи.

У уводном поглављу (*Увод. О релевантности исцртавања удружења музичара*) назначен је циљ истраживања – фокусирање на различите форме институционалног окупљања и функционисања две групе музичара: Савеза музичара и Удружења музиканата (Савеза народних музиканата и певача оба пола) у Краљевини СХС/Југославији, с намером да се „поетичка, естетичка и идејна стремљења музичара и музичких стручњака разумеју у ширем, културно-историјском и друштвено-историјском контексту, а затим и да се објасни утицај блиске повезаности с припадницима других слојева, нарочито интелектуалаца и политичара...” (7). Поред тога, истакнута је потреба да се предочи до сада занемарени егзистенцијални моменат професионалних и аматерских музичара у међуратној Југославији, као и њихова позиција, видљивост и утицајност у јавној сфери. Истраживање је спроведено у неколико фаза, почевши од упознавања с праксом удруживања музичара у међународним, а потом и југословенским оквирима, преко анализе друштвеног положаја музичара на југословенском подручју

до представљања публиковане и непубликоване грађе о активностима удружења музичара у Краљевини СХС/Југославији.

У првом делу другог поглавља (*Околности настанка, развоја и експанзије удружења музичара у глобалним и југословенским оквирима*) читаоци се могу упознати са историјатом оснивања, фазама развоја и приоритетима националних удружења музичара у развијеним капиталистичким земљама – САД, Великој Британији и Француској (*Осврт на деловање удружења музичара у САД и Европи од друге половине 19. века до краја Друге светске ратне*). Оно што је заједничко за већину тих удружења јесте искорак из почетног елитистичког приступа професији, то јест инсистирања на формалним квалификацијама њихових чланова у правцу спознаје о неопходности уклањања баријера између професионалних и аматерских музичара, а потом и повезивања с другим припадницима индустрије забаве, популарне културе и радничким синдикатима, првенствено ради активнијег учествовања у променама постојећих и доношењу нових законских аката који су се односили на положај музичара у смислу побољшања њиховог економског статуса и јачања друштвене моћи. Процес радничког и синдикалног удруживања на простору међуратне Југославије који је обележен прелазима политичких/партијских и синдикалних интереса, етапе развоја радничког покрета и специфичности радничког законодавства описане су у потпоглављу *Друштвене прилике на територији Краљевине Србије и суседних реија од краја 19. века и експанзија радничког покрета*.

Претходни контекстуални оквир употпуњује следеће поглавље *Положај музичара на територији Краљевине СХС/Југославије од краја 19. века до почетка Друге светске ратне*, конципирано у три хронолошка потпоглавља (*Општи поглед, Музичари у Краљевини Србији и суседним реијама до краја Прве светске ратне* и *Музичари у Краљевини СХС/Југославији*) у којима су разматрана питања и проблеми у вези са статусом музичара у глобалној друштвеној хијерархији, уз скретање пажње на очигледне разлике у степену утицајности појединих професија (научници, писци, глумци, сликари). Упркос одређеним помацима, скромна материјална средства намењена музичким институцијама, али и укорењене предрасуде према музичарској професији, онемогућили су музичаре да превазиђу друштвену маргинализованост и побољшају свој економски положај и јавни углед.

У централном поглављу – *Савез музичара у Краљевини СХС/Југославији од оснивања до почетка Друге светске ратне* – кроз пет потпоглавља (*Прелиминарни Савез музичара на југословенском јулу пре конституирања Краљевине СХС. Процес оснивања Савеза музичара у Краљевини СХС/Југославији, Прве године Савеза музичара у Краљевини СХС, Ка организацији и идеолошкој консолидацији, Конкретни услови и дисконкретности, Осврт на значај Савеза музичара у Краљевини СХС/Југославији*) прегледно је систематизована и изложена грађа прикупљена из више архивских извора (фондови Архива Југославије и Архива Музиколошког института САНУ), специјализоване периодике (*Jugoslavenski muzičar/Muzičar* – лист Савеза музичара Краљевине СХС/Југославије) и дневне штампе у вези са историјом тог Савеза чије су чланство чинили квалификовани професионални музичари. Указујући на спрегу и зависност рада Савеза од друштвеноисторијских прилика и ширег културног контекста, у том поглављу осветљени су сви значајни аспекти рада Савеза музичара,

ИВАНА ВЕСИЋ & ВЕСНА ПЕНО
ИЗМЕЂУ УМЕТНОСТИ И ЖИВОТА

организације која је заступала интересе својих чланова и професије у целини. Упркос почетним организационим проблемима и повremenim застојима у раду, Савез је успео да очува континуитет у периоду обележеном бројним политичким и економским изазовима и кризама, јер су за разлику од других удружења, у овом случају начелно опредељење за идеју југословенства и интереси професије успели да преваладају националне и етничке партикуларизме. Иако програмска оријентација Савеза није увек била јасно дефинисана и доследно спровођена, та организација предузела је низ активности на заштити права музичара, стандардизацији и унапређењу професионалних норми, повезивању са сличним иностраним удружењима, нарочито оним из словенских земаља, оснивању новчаног фонда за помоћ чланству, обавештавању јавности о свом раду (покретање гласила *Jugoslavenski muzičar / Muzičar* који је излазио у Загребу од 1923. до 1941), превазилажењу негативних ефеката на економски и радни статус музичара изазваних експанзијом нових медија (звучни филм, радио, грамофон) и појавом конкуренције (страни и војни музичари). У завршном критичком осврту на рад Савеза истакнути су разлози због којих резултати и степен ефикасности тог удружења у процесу унапређења музичарске професије нису досегли свеобухватнији ниво: сталешки елитизам који је подразумевао могућност учлањивања само квалификованих професионалних („ноталних“) музичара (оркестарских и концертних извођача, композитора, диригената и музичких педагога), што је за последицу имало малобројност чланства и самим тим мали степен друштвене утицајности, одсуство сарадње с другим струковним и радничким удружењима, недовољна упућеност у тумачење и примену постојећих законодавних прописа (на пример проблем правне неутемељености концесионирања музичара, издавања лиценци и увођења „радио-динара“, проблеми у примени Закона о ауторским правима) и парадоксално, спорадична присутност у јавном концертном музичком животу, упркос приоритету који је Савез декларативно придавао својој културно-уметничкој мисији.

Димензије раскорака исказаног појмовима уметност и живот у наслову књиге, најочигледније су се испојиле у последњем поглављу *Констипијуисање Удружења музиканата у Краљевини СХС/Југославији – њојребе и циљеви*. Студиозно приказан рад организације која је заступала музиканте („аноталисте“) обележиле су бројне афере (судски процеси због проневере новца), међусобна суревњивост челника Удружења и различитих музикантских група, скандали и родни стереотипи (расправе о моралној не/достојности појединих припадника Удружења). Иако су предвиђени циљеви и активности Удружења музиканата, исто као и активности Савеза музичара, били оправдани у уметничком (неговање народне музике) и социјално-економском погледу (заштита материјалних, моралних и интелектуалних интереса чланова) ни ово Удружење, као што је истакнуто у завршном разматрању, није успело да се избори са бројним изазовима реалног живота, па је „дилема 'између уметности и живота', заправо [је] метафорички приказ ескапизма квалификованих и неквалификованих музичара с ових простора...“ (190).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

78

МУЗИКОЛОГИЈА : часопис Музиколошког
института САНУ = Musicology : journal of the Insti-
tute of Musicology SASA / главни и одговорни
уредник = editor-in-chief Александар Васић. - 2001,
бр. 1- . - Београд : Музиколошки институт САНУ,
2001- (Београд : Скрипта Интернационал). - 25 cm

Полугодишње. - Текст на срп. и више светских
језика. - Друго издање на другом медијуму:
Музикологија (Online) = ISSN 2406-0976
ISSN 1450-9814 = Музикологија
COBISS.SR-ID 173918727
